

PROUD maakt zich ernstig zorgen om het initiatiefwetsvoorstel van Segers, Rebel en Kooiman. Zij pleiten voor een strafbaarstelling van “hij die seksuele handelingen verricht met een ander, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich onder de in artikel 273f, eerste lid, onder 1°, bedoelde omstandigheden beschikbaar stelt tot het verrichten van seksuele handelingen met een derde tegen betaling.”

PROUD beschouwt dit wetsvoorstel als ineffectief, onhaalbaar en met duidelijke negatieve gevolgen voor de arbeidspositie van sekswerkers. Invoering van het wetsvoorstel zal niet leiden tot meer veroordelingen van misbruik, te meer omdat misbruik, (seksueel) geweld en mensenhandel al verboden zijn. Onderzoek van de National Rapporteur on Trafficking in Human Beings in Finland, waar vergelijkbare wetgeving is aangenomen, toont aan dat de wet niet leidt tot meer veroordelingen en zelfs schadelijk is voor sekswerkers.

Daarnaast is het onduidelijk wat de wet exact strafbaar stelt, met name wat er wordt bedoeld onder “redelijkerwijs moet vermoeden”. PROUD sluit zich aan bij de Raad voor de rechtspraak, die concludeert dat de wet onvoldoende houvast biedt voor de rechtspraak¹. Het wetsvoorstel zal klanten afschrikken om daadwerkelijke misstanden te melden en is een voorbeeld van verdere criminalisatie van sekswerk. De keus voor verdere criminalisatie van sekswerk is vreemd en ongewenst in een internationaal debat waarin de Verenigde Naties, Amnesty International, de Global Alliance Against Trafficking in Women, de Open Society Foundation, de World Health Organisation en talloze sekswerkerorganisaties pleiten voor volledige decriminalisatie. Het wetsvoorstel lijkt voort te komen uit een verouderde aanpak die sekswerkers buitenspel zet bij het ontwikkelen van beleid over hun eigen branche.

Het wetsvoorstel leidt niet tot de gewenste resultaten

Het wetsvoorstel betreft de strafbaarstelling van misbruik van prostitué(e)s die slachtoffer van mensenhandel zijn. Dit is opmerkelijk, want misbruik, (seksueel) geweld en mensenhandel zijn al strafbare feiten. Het lijkt een novum in het Nederlands recht om iets strafbaar te stellen dat al strafbaar is.

1 <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Raad-Voor-De-Rechtspraak/Nieuws/Pages/Wetsvoorstel-strafbaarstelling-bezoek-gedwongen-prostitutie-nog-te-onduidelijk.aspx>

In een gesprek laat tweede kamerlid Nine Kooiman, opsteller van de wet, weten dat het voorstel een “maas in de wet” dicht², maar er kan geen enkele zaak worden opgevoerd waar de initiatiefwet tot veroordeling van een misbruiker leidt terwijl er anders sprake zou zijn van vrijspraak.

De casus van Finland bevestigt de ineffectiviteit van het wetsvoorstel. In Finland werd in 2006 een wet aangenomen die het kopen van seksuele diensten van hen die gedwongen werken in prostitutie en van slachtoffers van mensenhandel criminaliseert (art. 20:8a). In de overheidsevaluatie over de impact van de wet in 2014 wordt geconcludeerd dat de wet niet leidt tot een toename in het opsporen van mensenhandel slachtoffers. De Finse National Rapporteur on Trafficking in Human Beings stelt in hun rapportage 2014: “Een gedeeltelijke criminalisatie op het kopen van seksuele diensten is compleet ongeschikt voor situaties van mensenhandel en is ontoereikend voor het voorkomen of inperken van mensenhandel voor het doel van seksuele uitbuiting en voor het beschermen van slachtoffers in de seksbranche.”³

Moeten wij in Nederland een wet invoeren waarvan al is vastgesteld dat deze niet leidt tot de beoogde resultaten?

Het wetsvoorstel is onduidelijk en onhaalbaar

Het wetsvoorstel stelt hen strafbaar die “redelijkerwijs moeten vermoeden” dat een sekswerker slachtoffer is van mensenhandel. Het “redelijkerwijs vermoeden” wordt daarbij niet verder gedefinieerd.

In de toelichting op het wetsvoorstel worden wel enkele zachte signalen genoemd. Een klant moet “redelijkerwijs” mensenhandel vermoeden wanneer er sprake is van één signaal in de lijst, waaronder online adverteren, adverteren via mond-op-mond reclame, het waarnemen van een uiting van verdriet of afkeer, het ontvangen van klanten in een woonhuis en het ontvangen van klanten in een bedrijfspand op een industrieterrein. Deze lijst van signalen is zo breed dat de meeste ondernemers en werknemers in Nederland buiten en binnen sekswerk eraan voldoen. Het is bovendien onduidelijk hoe klanten deze inaccurate signalen moeten vaststellen en vervolgens hoe moet worden vastgesteld dat klant het “vergriep” heeft gepleegd een sekswerker te bezoeken die aan een of meerdere signalen voldoet.

² Gesprek met Sekswerk Nederland, Oktober 2014

³ P. 102

https://ec.europa.eu/antitrafficking/sites/antitrafficking/files/national_rapporteur_on_trafficking_in_human_beings_-_report_2014.pdf

Het lijkt onhaalbaar en bovendien onwenselijk om mensen te veroordelen omdat zij “redelijkerwijs” hadden moeten vermoeden dat er sprake is van mensenhandel aan de hand van “eén of meerdere” van bovenstaande inaccuraten signalen zoals wordt gesteld in de toelichting op het wetsvoorstel.

Het wetsvoorstel stigmatiseert en zal klanten afschrikken misstanden te melden

Klanten zullen worden afgeschrikt om daadwerkelijke misstanden te melden wanneer zij vrezen zelf te worden aangeklaagd. Het is immers risicovol voor een klant om misstanden te melden wanneer zij vanwege een online advertentie al – onterecht – “redelijkerwijs” moeten vermoeden dat er sprake is van mensenhandel. Dit blijkt uit het onderzoek 'In gesprek met de klant' van de GGD Amsterdam⁴. De GGD stelt vast dat ruim 70 procent van klanten autoriteiten wil informeren wanneer zij signalen van mogelijke misstanden tegenkomen maar slechts 43,3 procent dit daadwerkelijk doet vanwege de angst zelf in de problemen te komen bij melding.

PROUD vermoedt dat deze wet niet is gericht op het behalen van concrete resultaten, maar dient als 'symboolwetgeving', waarbij elke klant wordt beschouwd als mogelijke misbruiker en elke sekswerker als mogelijk mensenhandel slachtoffer. Dit wordt verder bevestigd door uitspraken van de initiatiefnemers die benadrukken dat zij streven naar bewustwording onder klanten over mogelijke misstanden.

De aanname dat klanten zich niet bewust zijn van mogelijke misstanden is echter niet gebaseerd op onderzoek en spreekt ervaring van sekswerkers tegen. Sekswerkers geven bij PROUD aan dat klanten de afgelopen paar jaar bijzonder angstig en bezorgd zijn over mogelijke misstanden, in zulke mate dat veel sekswerkers het ervaren als hinderlijk voor hun werk. Dit beeld wordt bevestigd door het onderzoek van de GGD Amsterdam waarin de meeste klanten aangeven bezorgd te zijn over het welzijn van sekswerkers.

Dit wetsvoorstel draagt bij aan het vergroten het stigma op sekswerk, sekswerkers en hun klanten. Dat terwijl juist stigma veel leed bij sekswerkers veroorzaakt en het belangrijk is om de sociale positie van sekswerkers te verbeteren.

Er zijn veel mogelijkheden om klanten voor te lichten over mogelijke misstanden zonder hen strafbaar te stellen. Waarom wordt er gekozen voor een optie waarbij het juist risicovol wordt voor een klant om misstanden te melden?

4 http://www.ggd.amsterdam.nl/publish/pages/473214/in_gesprek_met_de_klant.pdf

Veilig en gezond leven en werken begint bij decriminalisatie, niet verdere criminalisatie

Het wetsvoorstel draagt bij aan de verdere criminalisering van prostitutie. We weten inmiddels dat criminalisering de legale, sociale en arbeidspositie van sekswerkers ernstig aantast en het stigma op sekswerk versterkt.

Volledige decriminalisatie van sekswerk is noodzakelijk voor het beschermen van de mensenrechten van sekswerkers, het aanpakken van misstanden en het bestrijden van mensenhandel. Dit wordt expliciet verdedigd door de Verenigde Naties, Amnesty International, de Human Rights Watch, de Global Alliance Against Trafficking in Women, La Strada International and de World Health Organisation. Daarnaast wordt dit standpunt wereldwijd ondersteund door talloze sekswerkerorganisaties zoals de International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe en de Global Network of Sex Work Projects.

Amnesty International stelt dat alle criminalisatie rond prostitutie, ook het (gedeeltelijk) criminaliseren van klanten, ertoe leidt dat sekswerkers meer risico moeten nemen om hun klanten te beschermen tegen politie, wat ertoe leidt dat ze meer kwetsbaar zijn voor geweld en uitbuiting.

Conclusie

PROUD is tegen de invoering van dit stigmatiserende, ineffectieve en onhaalbare wetsvoorstel. PROUD sluit zich aan bij onder andere de Verenigde Naties in de overtuiging dat verdere criminalisatie van prostitutie schadelijk is. Bovendien is in Finland al onomstotelijk bewezen dat deze specifieke wet in de praktijk niets oplevert.

Het wetsvoorstel vervalt in de oude fout dat men de sekswerker buitenspel zet. De ervaringen van sekswerkers spelen geen enkele rol bij het ontwerp van de wet en ook niet bij de uitvoering. Juist in dit moeilijke beleidsveld is de enige weg die leidt naar effectief en uitvoerbaar beleid die van de samenwerking met sekswerkers.

Amsterdam, 22 augustus 2015

PROUD
Enge Kerksteeg 3
1012 GV Amsterdam
Algemeen telefoonnummer: 06-28445537

info@wijzijnproud.com
www.wijzijnproud.nl